

שיחת השבוע

חב"ד
כל הלב לכל אחד

צעירי אגודת חב"ד

יש חדש

יוצאים להאיר

צעירי חב"ד נערכים למבצע הגדול של הבאת אור החנוכה להמוני ישראל. אלפי פעילים יביאו את שמחת החג לכוחות הביטחון, למאושפזים במרכזים רפואיים, לקשישים בבתי אבות, לריכוזי עולים ואף לבתי כלא ועוד, ויזכו את הציבור בהדלקת הנרות. חנוכיות ענק יוצבו במרכזי הערים ופרסמו את נס חנוכה. בכבישי הארץ ינועו אלפי כלי רכב נושאי חנוכיות ואף הם יתרמו לפרסומי ניסא' בחוצות הערים. לקראת החג הופיעו חומרי הסבר מגוונים למבוגרים ולילדים על החג ומצוותיו. להשיג בבתי חב"ד.

האור ינצח

מטה צעירי חב"ד למען נפגעי הטרור, עם בתי חב"ד ברחבי הארץ, מקיים סדרת אירועים של הדלקת נרות פומבית בססמה 'האור ינצח', בסימן הזדהות עם המשפחות השכולות, הפצועים ונפגעי הטרור.

סמינר חנוכה

עמותת התקשרות - חווייה יהודית עורכת סמינר חנוכה במלון ניר עציון, בנושא גוף ונפש לאור החסידות, בהשתתפות אמן הגאוז הבינלאומי דניאל זמיר, הד"ר גיל יוסף שחר, הד"ר יחיאל הררי ועוד. הסמינר יהיה בימים חמישי-מוצ"ש כ"ו-כ"ח בכסלו (14-16.12.17). טל' 03-9302030.

זמני השבוע

ירושלים תלאביב חיפה בארבע אילת ניויורק

בניסת השבת 4:00 4:14 4:03 4:18 4:21 4:10
צאת השבת 5:15 5:17 5:14 5:19 5:20 5:14

שיחת השבוע הוא גיליון לכל יהודי, המופץ בכל רחבי הארץ והעולם. נוסד בשנת תשמ"ז (1986) בידי הרב יוסף יצחק אהרנוב

עורך: מנחם ברוד

יוצא לאור על-ידי: המרכז לעזרי שליחות
ת"ד 1122 כפר חב"ד 6084000

פקס: 03-9606169 דוא"ל: chabad@chabad.org.il
אתר: www.chabad.org.il

מודעות: טל' 053-3166532 דוא"ל: m3166532@gmail.com
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

נר ועוד נר מצטרפים לאור גדול

עמים אחרים הטמיעו את ניצחונם על-ידי מונומנטים ענקיים במרכזי הערים. חכמינו לימדו שהמהפכה מתחוללת על-ידי הדלקת נר קטן בפתח הבית

אור קטן מאיר את הנשמה וממס את הקרח. הדלקת נרות בעיר טיומן שבסיביר, רוסיה

אנו מביטים בעולם שמסביבנו ורואים עד כמה הוא זקוק לתיקון. זה עולם נבון ומבולבל, הסובל ממשבר ערכים קשה והמיטלטל מקצה לקצה בחיפוש דרכו. אנו עדים לרוע מפלצתי, השוטף אזורים מסוימים בעולם, והמותיר אותנו שוב ושוב נדהמים ומזועזעים. איך מתקנים את העולם שהשתבש?

הנטייה הטבעית היא לחשוב על הקמת תנועה כלל-עולמית שתנסה לחולל מהפכה. לשאת

נאומים מלהיבים, לפרסם מאמרים בתקשורת הבין-לאומית, לגייס מיליונים, להקים מערך פעילים, לבנות משרדים, לשכור משרדי פרסום. כך מחוללים שינוי בעולם, הלא כן?

כל זה טוב ויפה, אבל מתברר שיש גם דרך אחרת לשנות את העולם. בלי תקציבי ענק, בלי משרדים ובלי קמפיינים גדולים. זו הדרך שהתוו לפנינו חכמינו בדמות הדלקת נרות החנוכה.

החושך הוא אשליה

החשמונאים התמודדו עם תרבות כלל-עולמית, ששטפה את כל המרחב. זו הציעה את כל מנעמי העולם המודרני של אותם ימים: פתיחות, תרבות, פילוסופיה, אמנות, ספורט. אין פלא שגם צעירים יהודים התפתו לנהות אחריה, ולחשוב שהנה העולם הגדול נפתח לפנייהם.

מול היוונים והמתיוונים ניצב קומץ נחוש של יהודים, שדבקו בכל ליבם ונפשם בתורת ישראל ובמצוותיה. אמנם בניסי ניסים הצליחו לנצח את היוונים, אבל איך מצליחים לעמוד מול פיתויי העולם ומול הקסם הסוחף של מה שנתפס כקדמה וכחדשנות?

עמים אחרים ותרבויות אחרות ניסו להטמיע בתודעת ההמון את ניצחונם על-ידי בניית מונומנטים ענקיים, והצבת פסלים ואנדרטאות במרכזי הערים. חכמינו בחרו בדרך אחרת. המהפכה מתחוללת על-ידי הדלקת נר קטן בפתח

הבית שלך. כאשר כל יהודי מאיר את סביבתו הקרובה, אפילו בנרות קטנים, יואר בסופו של דבר העולם כולו.

הדרך לתיקון החברה אינה שינוי סדרי עולם ויצירת תמורות מקיפות. צריך רק להדליק נר קטן, לשלוח קרן אור, להדליק את הניצוץ. פתאום יתברר עד כמה החושך אינו אלא אשליה ועד כמה האור הקטן מאיר את דרכנו ומחמם את נפשנו.

אור מדבק

אנו מדליקים את נרות החנוכה ורואים כי מעט אור בכוחו לסלק הרבה חושך. צריך להפסיק להתקוטט עם החושך. ראוי לנו לחדול מהעיסוק המתמיד בדברים השליליים. תחת זאת יש להאיר אור, לטפח את הדברים החיוביים, להבליט את הטוב והיפה.

זו גם גישתה הבסיסית של תורת החסידות - לראות את הטוב שבכל אחד ואחד, להאמין בהשגחה העליונה המנחה אותנו, לשמוח על כל רגע של נחת ועל הטוב שניתן לנו מאת הבורא.

אם כל אחד מאיתנו יהיה נר קטן, שיפיץ בסביבתו ערכים של אמונה, שמחה ותקווה, נגלה עד מהרה כי מצבנו טוב לאין שיעור מכפי שנדמה לנו. האור הקטן ימשוך אליו עוד יהודי ועוד יהודי, ובסופו של דבר יתחברו כל השלהבות לאבוקה הגדולה של הגאולה.

למה יעקב לא חשד בבניו?

מדברת על עצת צדיק, ואילו הזוהר מציין את גזירת הקב"ה.

אלא שהגמרא - הנגלה שבתורה - רואה את ההיבט הגלוי של מכירת יוסף, ולכן היא מסבירה ששליחות יוסף קשורה עם 'עצה' של 'צדיק' - מושגים מעולמם של הברואים. לעומת זה, הזוהר, פנימיות התורה, רואה את הסיפור במבט רוחני. לכן הזוהר מדבר על 'גזירה' של 'הקב"ה', דבר שהוא למעלה מגדרי הברואים.

מבט פנימי

מכאן לומדים מוסר השכל: כשרואים יהודי שנכשל בחטא, אפילו כזה שעלול להוביל לגלות, בדוגמת מכירת יוסף, יש לדעת שבפנימיות הדברים "כולם זכאים" - כל יהודי זכאי.

העובדה שבפועל ובחיצוניות יש אצלו עניין שלילי, נובעת מ"נורא עלילה על בני-אדם", והכוונה הפנימית היא שמהירידה של החטא יבוא היהודי לידי עלייה שעלידי התשובה, ומהגלות תבוא הגאולה.

(לקוטי שיחות, כרך כ, עמ' 187)

גם אחרי מכירת יוסף. הלוא גם אם כוונתם הפנימית של האחים הייתה חיובית, הרי המעשה עצמו שלילי.

אמנם ליהודי יש כוח לשנות את הגשמיות על-ידי הרוחניות, אך כוח זה ניתן רק במתן תורה, שבו התבטלה ה'גזירה' בין העליונים לתחתונים, עד שאפשר להפוך דבר גשמי לחפצא של מצווה'. קודם לכן לא היה לבני ישראל כוח זה, ולכן המצוות של האבות לא קידשו את המציאות הגשמית. אלא זה החידוש של הזוהר, שמעלת בני יעקב הייתה גדולה כל כך, עד שהכוונה הפנימית שלהם השפיעה גם על המעשה עצמו, שאף הוא נהפך לדבר חיובי.

עצה או גזירה

על-פי זה יובן ההבדל בין דברי הגמרא לזוהר על הפסוק "וַיִּשְׁלַחְהוּ מַעֲמֶק חֶבְרוֹן". הגמרא (סוטה י"א, א) אומרת: "בעצה עמוקה של אותו צדיק שקבור בחברון" (אברהם אבינו, שקיבל את ההבטחה "ידוע תדע כי גר יהיה זרעך"). ואילו הזוהר אומר: "גרם הקב"ה כל זאת כדי לקיים את הגזירה שגזר בבין הבתרים". הגמרא

האם יעקב האמין לבניו כאשר הציגו לפניו את כתונת הפסים של יוסף הטבולה בדם ואמרו לו "זאת מְצָאנו?" (זוהר וישב, קפד, א) נאמר שיעקב לא חשד בבניו, ולכן לא חשש לשלוח את יוסף אליהם. לעומת זה, המדרש (בראשית רבה פרשה צ"א, ט) אומר שאמנם בתחילה לא חשד יעקב בבניו, אך בשלב מסוים חשד בהם: "מלמד שחשדם אביהם".

דברי המדרש והזוהר מבטאים שתי נקודות מבט על הדברים, האחת חיצונית והשנייה פנימית. במבט חיצוני, מכירת יוסף היא מעשה שלילי, שהוביל לגלות מצרים. אך במבט פנימי (שאותו מייצג הזוהר) המהלכים האלה הובילו לקיום גזירת בין הבתרים, שבסופה יציאת מצרים והגאולה. מכירת יוסף איפשרה את שליטת ישראל על מצרים, ובעתיד את גאולת מצרים ואף את שאר הגאולות, עד הגאולה השלמה.

הכוונה השפיעה

הזוהר מסביר עוד, שבעיני יעקב היו כל בניו "זכאין", ועל כן לא חשד באיש מהם. אך עדיין נשאלת השאלה כיצד יעקב לא הרגיש בדבר

אמרת השבוע

מה בצע

יהודי עשיר בעיר גוסטינין היה מלווה בריבית גם ליהודים, ועם זה היה מתפלל את כל התפילות בהתלהבות רבה. יהודים שהתפתו לקחת ממנו הלוואות, ו מצאו את עצמם אחרי-כך מסובכים בהחזרים הגדלים והולכים, באו אל רבי יחיאל מאיר מגוסטינין וזעקו על צרתם.

קרא רבי יחיאל-מאיר לעשיר והוכיח אותו:

"בתורה נאמר 'מה בצע כי נהרוג את אחינו'. מה תועלת יש בתפילות בוקר צהרים ערב (ראשי תיבות 'בצע') בשעה ש'נהרוג את אחינו' - בזמן שיורדים לחייהם של יהודים ועושקים אותם על-ידי ריבית נשך שהתורה אסרה".

פתגם חסידי

"כשיהודים יושבים יחדיו באחדות, מיד מופיעים גורמים שמנסים להפר את אחדותם. וכך כתוב: 'וישבו לאכול לחם', ומיד 'והנה אורחת ישמעאלים באה'" (רבי ישראל ממזדז'ץ)

יוסף | מאת הרב אליעזר ברוך, רב כרמי יוסף

מן המעיין

מ'אחר' ל'בן'

"יוסף" הוא על שם "יוסף לי ה' בן אחר" (בראשית ל, כד). עבודתו של יוסף היא להפוך את ה'אחר' ל'בן'; להשפיע על הזולת ולהחזירו למוטב.

(הרבי מליובאוויטש)

למעלה מהשבטים

"אלה תולדות יעקב יוסף" (בראשית לז, ב). מדרגתו של יוסף גבוהה משל שאר השבטים. בכל השבטים האירה רק הארה מעולם האצילות, ואילו ביוסף האיר אור האצילות ממש, כמות שהוא. לכן על יוסף דווקא נאמר "אלה תולדות יעקב יוסף".

(ספר המאמרים תרפ"ט)

סיבת המחלוקת

"וישנאו אותו ולא יכלו דברו לשלום" (בראשית לז, ד). זו עיקר הצרה בכל מחלוקת - שאין מגיעים לכלל הידברות; שאין האחד רוצה להאזין לזולתו ולהבינו. אילו ידעו בני-האדם להידבר ביניהם, היו נוכחים על-פני-רוב שאין להם כלל על מה לריב.

(רבי יהונתן אייבשיץ)

חלומות ומחשבות

"ויסופו עוד שנוא אותו על חלומותיו ועל דבריו" (בראשית לז, ח). לכאורה מה אשם אדם

שהוא חולם? אלא אחיו אמרו לו שהחלומות באים מהמחשבות שהוא מהרהר ביום, שכן "אין מראין לו לאדם אלא מהרהורי ליבו".

(כלי יקר)

חפש מעלות

"לך נא ראה את שלום אחיך" (בראשית לז, ד). עליך לראות אצל אחיך "את שלום" - את השלמות, את הצדדים הטובים, את המעלות הטובות, ולא את החסרונות.

(רבי בונם מפשיסחה)

לא נגע

"ויעזוב כל אשר לו ביד יוסף, ולא ידע איתו מאומה, כי אם הלחם אשר הוא אוכל" (בראשית לט, ו). מה שמסר לידי יוסף לא חסר מאומה, רק מן הלחם שאכל יוסף נחסר, וחוף מזה לא נגע יוסף בדבר.

(אלשיך)

למאן תחילה

"וימאן ויאמר" (בראשית לט, ח). כאשר יצר הרע מפתה אותך לדבר עבירה, ראשית כול תמאן, דחה אותו, בלי שום טעם ונימוק. אל תענה לו בוויכוחים ובהסברים. רק אחרי ה"וימאן" בא ה"ויאמר", עכשיו אתה יכול לנמק ולהסביר מדוע אינך רוצה בכך.

(הסבא משפולי)

השותף בחנות

'השותף' - כך כונה האיש בשוק הבוכרים. רבים היו משוכנעים שהאיש העובד בחנות הירקות של ר' ניסן גדניאן הוא מבעליה, ואף היו סבירו כי ר' ניסן אינו אלא שכיר.

האשם בטעות שהשתרשה לא היה אלא ר' ניסן עצמו. כך למשל כשעברו ילדים ליד החנות וביקשו מר' ניסן פרי או ירק כלשהו, בהכירם את נדיבות לבו, נענו בתשובה: "אם תעבירו את הארגז הזה לפינה השנייה".

על תמיהתם היה ר' ניסן משיב: "הייתי שמח להעניק לכם את הפרי או הירק בלי תמורה, אך עלי לקבל את רשותו של שותפי. לכן אני צריך לבקש מכם שתעשו עבודה כלשהי".

'השותף' זכה ליחס מכובד מאוד מצידו של ר' ניסן. בניו של ר' ניסן סיפרו כי בכל יום שיש נהג אביהם להכין שתי שקיות ירקות - בעבור משפחתו ובעבור השותף - אך בשקית של השותף הניח את הירקות המובחרים, ואילו לעצמו הסתפק בשאריות שהותירו הלקוחות. ר' ניסן היה מצווה על אחד מבניו לשאת את השקית של השותף לביתו, כדי לחסוך ממנו את הטרחה.

הידידות בין השניים הייתה אמיצה כליך, עד שהיו סבירו כי השניים אחים. האמת הייתה שונה בתכלית. עד לא מכבר היה 'השותף' הנכבד מובטל יושב קרנות, שבילה את שעותיו ישוב על ארגז הפוך ברחוב.

יום אחד התמקם האיש מול חנותו של ר' ניסן. ר' ניסן התמלא רחמים עליו. כשהחל לתהות על קנקנו, הצטער לגלות שהלה גרוש זה שבע שנים וחי לבדו.

בלבו גמלה החלטה 'לאמץ' את האיש ולחלצו ממצבו הבישי. יום אחד פנה אליו והציע בפשטות: "אולי תרצה להיות שותף שלי בחנותי?".

הלה הביט בו בתמהון. "שותף? שלך?", שאל.

"כן!", השיב ר' ניסן בביטחון, "זו תהיה הזדמנות מצוינת בעבורך להתפרנס בכבוד".

"אבל איך!?", שאל הלה, "והלווא אין ברשותי אפילו פרוטה שחוקה!".

"אה, הניף ר' ניסן בידו לאות ביטול, "זו אינה בעיה. העיקר שתחיל לעבוד, ולהתקדם לעבר עתיד חדש".

הדברים, שנאמרו בפשטות, התקבלו

על ליבו של האיש, והוא הסכים ל'שותפות'. "מה נדרש ממני?", שאל.

"שעתיים ביום", השיב ר' ניסן. "כאשר אני פורש לביתי לארוחת הצהריים ולמנוחה קלה, עליך לעמוד על מקומי בדוכן ולשרת את הלקוחות." 'השותף' הנהן בהסכמה.

למחרת החלה השותפות להתנהל

בפועל. האיש התייצב בדוכן בשעה היעודה, ובעזרת העידוד והתמיכה של ר' ניסן החל לצבור ביטחון ולעשות את עבודתו נאמנה. השינוי שחל בו היה מידי. הוא זנח את בטלנותו, והחליף את העצלנות במרץ של עשייה. ככל שחלף הזמן, נראה היה כי נהפך לאדם חדש, מלא סיפוק ממעשי ידיו, ועם ייעוד וטעם בחייו.

מאת מנחם ברוד

לומדים גאולה

מחשבות בורא עולם

ייחוסו של משיח בן־דוד, שכולנו מצפים לו, מתחיל בסיפור יהודה ותמר, שממנו נולד פרץ, אבי אבותיו של דוד המלך. וכך אומר המדרש (בראשית רבה פרשה פה): "ויהי בעת ההיא - רבי שמואל בר־נחמן פתח: כי אנכי ידעתי את כל המחשבות. שבטים היו עסוקין במכירתו של יוסף; ויוסף היה עסוק בשקו ותעניתו; ויהודה היה עסוק ליקח לו אישה. והקב"ה היה עוסק - בורא אורו של מלך המשיח".

בפירוש 'פה תואר' העניין מבואר יותר: "בא לתרץ סמיכות הפרשיות... כי ה' המטבב הסיבות הכין הכול בחכמה, כי על־ידי מכירת יוסף ירדו בני יעקב למצרים ונשתעבדו בהם; אך הקב"ה, המכין את הרפואה לפני המכה, סיבב הדברים כי ייוולד להם גואל... בעוד שבני־אדם עסוקים במחשבותיהם ובמעשיהם, הקב"ה לבדו חושב מחשבות לטובתם".

פרי וקליפה

המהר"ל מפראג מציין (גבורות ה' פרק יח, ועוד) כי בעניין זה טמון סוד עמוק: "הדבר הזה מופלא מאוד למבינים... כי הוא עמוק מאוד". הוא מסביר שהקדושה וה'קליפה' כרוכות זו בזו, עד שה'קליפה' עצמה היא הנונת כוח לקדושה להעבירה מן העולם. הוא קושר זאת בפסוק שנאמר על יעקב (בראשית כה, כו): "ויודו אוחזת בעקב עשיו", ומסביר שהדבר דומה לפרי, "שכאשר הוא בלתי־נשלם, הוא בתוך הקליפה, עד שהפרי גדול ועומד על שלמותו, ואז, כאשר הפרי גדול, נפסדה הקליפה מכוח גידול הפרי".

הרבי מליובאוויטש מבאר (תורת מנחם כרך ה, עמ' 222) שכמה וכמה עניינים נעלים ביותר נולדו דווקא דרך 'ירידה' ו'מרמה': "עניינים נעלים צריכים לבוא בדרך של מרמה דווקא. וזה גם תוכן העניין של מעשה יהודה ותמר, שעל־ידי זה הייתה לידת זרח ופרץ, שממנו בא משיח, שלכן נאמר בהם 'תולדות מלא'. וכללות העניין בזה - שדווקא על־ידי הירידה נמשך ומתגלה אור נעלה ביותר שלמעלה גם מהאור שהיה קודם חטא עץ הדעת, ועד שהוא למעלה גם מהאור שהיה מאיר לפני הצמצום".

הוא מביא עוד כמה וכמה דוגמאות לכך: "זוה גם תוכן העניין של לידת אפרים (שעליו נאמר 'כי הפרי אלוקים בארץ עוני') מאסנת בת פוטיפרע, ובפרט לפי הדעה שאסנת הייתה בת דינה שנולדה משכם - כידוע שעניינים נעלים בכלל, ובפרט עניינים שלמעלה מהשתלשלות, באים על־ידי עניין של מרמה, וכיוצא בזה. ועל דרך שמצינו בברכות יצחק ליעקב, 'ויתן לך האלוקים מטל השמים וגו'' - שהן ברכות נעלות בעניינים רוחניים... - שהוצרכו לבוא בדרך מרמה דווקא".

המטרה הפנימית

במקום אחר הרבי מבאר (לקוטי שיחות כרך ה, עמ' 195) שבמעשה תמר היו שני עניינים הפוכים, והא בהא תליא: "לכתחילה סברו שמצד זה ש'זנתה תמר כלתך' צריך להיות 'הוציאוה', וכפירוש הזהר - 'בגלותא' [=יציאה לגלות]; ולאחר מכן, בקשר למעשה זה גופא של תמר, יצאה בת־קול: 'ממני ומאיתי יצאו הדברים כו' להעמיד מלכים בישראל', שבעצם כל המטרה הייתה להביא ללידת פרץ וכו' עד משיח, שעניינו הוא הגאולה".

"אלא הביאור בזה: כל הכוונה של הגלות, שבאה 'מפני חטאינו', היא שעל־ידי בירור חושך הגלות יתגלה יתרון האור בגאולה העתידה. ולכן אף שבתחילת העניין נחשבה באמת פעולתה של תמר כחיסרון, שכתוצאה ממנה צריך להיות 'הוציאוה בגלותא', אבל לאחר מכן... נתגלה ש'ממני ומאיתי יצאו הדברים כו' להעמיד מלכים בישראל', שבה יש מלכתחילה כוונה עליונה, שיבוא מזה פרץ וכו' עד 'שעלה הפורץ לפניהם', שיפרוץ את כל הגדרים, יבוא ויגאלנו בקרוב ממש".

אלא שזה היה רק השלב הראשון בתכניתו של ר' ניסן. כשנוכח שהאיש עלה על המסלול הנכון, החליט כי הגיעה השעה לשקם את משפחתו ההרוסה, ולסייע לו לקיים את מצוות 'מחזיר גרושתו'.

אלא שר' ניסן עדיין לא ידע עד כמה זה יהיה מהלך מאתגר.

הוא החל לחקור על דבר הגרושה ומעשיה, והתברר כי היא וילדיה מתגוררים אצל קרובי משפחתה בעפולה. הקשר בין השניים ניתק לגמרי, והיא מסרבת אפילו לשמוע על הרעיון לחזור ולהינשא לו.

ואולם ר' ניסן לא אמר נואש. הוא התקשר שוב ושוב אל האישה וניסה לשכנע אותה שבעלה לשעבר היטיב את דרכיו. פעם אחת, כשהגיע לבית קרובה, הבהירו לו הללו במילים לא מנומסות כי יחדל מניסיונותיו.

אך ר' ניסן אינו מרים ידיים. שוב ושוב הוא מגייס את כל כוח השכנוע שלו ואת הכריזמה הטבעית שבה ניחן, ומסביר לבני המשפחה ולאישה עצמה כי הבעל לשעבר איננו האיש שהכירו. הוא בעל תשובה במלוא מובן המילה, איש ישר דרך, עמל לפרנסתו ורואה בה ברכה.

לבסוף הצליח לשבור את חומת ההתנגדות, ולקבל את הסכמת המשפחה לפגוש את האישה. ר' ניסן קנה זר פרחים מרהיב, עזב את דוכן הירקות שלו בידי 'השותף' ונסע לעפולה. בשיחתו עם האישה לא חסך בתיאורים על המהפך שחל ב'שותפו', בתקווה להשכיח שלום בין בני הזוג.

חזקה על דברים היוצאים מן הלב שנכנסים אל הלב, ומרגע לרגע קנו דבריו משכן בליבה, עד שהסכימה - לא בלי ספקות - לנסוע לירושלים, לבחון אם אכן כנים דבריו של ר' ניסן.

ואכן, תדהמתה של האישה לא ידעה גבול. היא הביטה בזבן המתנהל מול לקוחותיו בביטחון, בבגדיו המכובדים ובדמותו המטופחת, ולא מצאה זכר לבעלה לשעבר, ההולך בטל והמוזנח.

בו במקום הביעה את הסכמתה לנסות את האפשרות להינשא לו מחדש. לא עבר זמן רב והשניים עמדו תחת החופה, ולבו של ר' ניסן מלא על גדותיו בשמחה כ'מחותן' ראשי בשמחה.

השנים חלפו. ה'שותף' זוגתו זכו להקים מחדש בית נאמן בישראל, ואף נולדו להם עוד ילדים, והשותפות עצמה - זו הוסיפה להתקיים בהצלחה, לשיעועות רצון כל הצדדים, במשך שלושים שנה!

(על־פי ספרו של נכדו, 'זכרון ניסן')

החנוכה שנהפכה לסמל

בעקבות היתקלויות של הרב עם המשטרה דרשו ממנו בני הקהילה שיברח ויציל את עצמו ומשפחתו. הרב נענה ובעת הפרידה, כשחמש-מאות בני הקהילה מלווים אותו, נשא נאום ובו קרא לבני קהילתו לעזוב. "אין פה עתיד. מי שיכול - שיברח", אמר וביקש מבני הקהילה להישאר מאוחדים. הם שמעו בקולו. כשבאו הנאצים לקחת את יהודי העיר למחנות ההשמדה, מצאו תשעה יהודים בלבד. "כמעט כולם הקשיבו לסבא ועזבו", מספר הנכד.

מדי שנה, לקראת חנוכה, נוסע מנהל החשבונות יהודה מנסבך (65), תושב בית שמש, אל מוסד 'יד ושם' בירושלים ומקבל את החנוכה שמשפחתו השאילה למוסד. הוא נודד איתה ברחבי הארץ, בבסיסי צה"ל, בבתי ספר ועוד, ומספר את סיפורו. "הגעתי עד מקסיקו, בשליחות 'יד ושם' ובמימונם", הוא משתף. "בכל מפגש אני מדגיש את הנס שקרה למשפחתנו, ואת העובדה שבני, דור רביעי, מוסיף להדליק את החנוכה בכל שנה".

החנוכה עולה לארץ

בשנת תרצ"ד זכו הרב פוזנר ובני משפחתו לעלות לארץ ישראל. עם הספרייה הגדולה והרכוש הביאו עמם גם את החנוכה והתמונה. "סבא הוסיף להדליק את החנוכה בביתו בשכונת הבוכרים בירושלים, עד הגיעו לגיל שבעים", אומר יהודה. "אז קנו לו חנוכה מהודרת מכסף".

את החנוכה הזאת הציבה על אדן החלון הרבנית רחל פוזנר, רעייתו של הרב ד"ר עקיבא פוזנר, רב הקהילה בעיר קיל שבגרמניה. נימה של עצב עלתה בעיניה. מול ביתה, על בניין המפלגה הנאצית, התנוסס הדגל הנאצי.

קריאה לעזוב

השנה היא תרצ"ב (1931), כשנה לפני עליית הנאצים לשלטון. רעל השנאה ליהודים כבר חלחל לציבור והאווירה הייתה קשה. הרבנית רחל לקחה את המצלמה הביתית, וצילמה את התצלום המפורסם, שמציג את החנוכה וברקעה דגל המפלגה הנאצית. כשקיבלה את התצלום המודפס רשמה בכתב ידה בגרמנית על גבו: "יהודה התפגרי, כך אומר הדגל. יהודה תחיה לעד, כך עונה האור". היא שיגרה עותק של התצלום לעיתון יהודי מקומי.

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי, עומר

חלונות לרקיע

שאלה: האם יש חשיבות הלכתית לחלונות בית הכנסת?

תשובה: כשבונים בית כנסת צריך לפתוח פתחים או חלונות בצד שאליו מתפללים, הצד המופנה לעבר ירושלים, כדי להתפלל (שמונה-עשרה) כנגדם, כפי שעשה דניאל איש חמודות בביתו.

וטוב שיהיו בבית הכנסת שנים-עשר חלונות, ואין צורך שכולם יהיו במזרח, אלא טוב יותר שבכל צד יהיו חלונות.

ארבעה טעמים נאמרו בזה:

א) החלונות גורמים למתפלל לכוון ליבו, שהוא מסתכל כלפי שמים וליבו נכנע. ואף שהמתפלל צריך שייתן עיניו למוטה, הרי אם השתבשה כוונתו - יישא עיניו לשמים לעוררה.

החנוכה נשארה בבית המשפחה. "לא ראינו בה משהו יוצא דופן", מסביר יהודה. "ההרגל עשה את שלו. לימים העניקה אותה אימי לבני, עקיבא-ברוך, הקרוי על שם רבה של קיל".

לחנוכה החנוכה חוזרת

ואז נודע לאנשי 'יד ושם' שהחנוכה המקורית

ב) מכיוון שהחלונות פתוחים כנגד ירושלים, על-ידי ההבטה בהם יכוון את ליבו אל מקום המקדש, ותהיה תפילתו רצויה ומקובלת.

ג) כדי שייכנס אור למקום התפילה, ועל-ידי כך תתרחב ותתיישב יותר דעת המתפלל, ויוכל לכוון כראוי.

ד) בזוהר נאמר שבזה נעשה בית הכנסת כדוגמת בית הכנסת של מעלה, שיש בו בחינת י"ב חלונות כנגד י"ב צירופי שם הוי"ה, ככתוב (שיר השירים ב,ט): "משגיח מן החלונות, מציץ מן החרכים".

אף המתפלל בבית שאינו בית כנסת כדאי להשתדל שזה יהיה בית שיש בו חלונות.

מקורות: דניאל ויא. ברכות לדב. זוהר ח"ב רנאא. רמב"ם פ"ה מהל' תפילה ה"ו. תושו"ע או"ח ס"ז צ"ד. שו"ע אדה"ז ס"ד. פסקי תשובות ס"ק ד.

החנוכה ב'יד ושם' על רקע התצלום המפורסם. בעיגול: יהודה וכמה מנכדיו

נמצאת כאן בארץ. "אימא נשאלה אם היא מסכימה לתרום אותה למוזאון", מספר יהודה. "בתחילה היא לא אהבה את הרעיון. 'צריך שתהיה לחנוכה הזאת המשכיות ושדיליקו בה נרות', אמרה. לבסוף נעשה הסכם: החנוכה מושאלת למוזאון לכל ימות השנה, ולקראת חנוכה אנחנו לוקחים אותה כדי שעקיבא יוכל להדליק את החנוכה שלו, ואחרי החג מחזירים אותה".

"לכן הנני גם כן ממליץ"

מתוך מכתבו של הרב הגאון רבי יצחק יהודה יוסלובסקי שליט"א אודות ביטוח הבריאות הקולקטיבי לאנשי

להצטרפות ולייעוץ חיים: 077-444-7777

חב"ד מתעוררת: די למגביות! לוקחים אחריות על החיים.

יריד חנוכה ענק

ראשון-תמישי 9:30-20:00 ימי שישי וערבי חג 9:30-13:00 מתחם בית ש"ה, כפר חב"ד 03-9606120 ניתן לבצע הזמנות טלפונית

מרגישים חג

חנוכה שמח ו... אושר עד

